

Asia: VN/24082/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle ulkomaalaislain 72 a §:n muuttamisesta ja ulkomaalaislain muuttamisesta annetun lain 72 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Maahanmuuttovirasto kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa hallituksen esityksen luonnoksesta. Virasto on ollut tiiviisti mukana valmistelun työryhmävaiheessa ja sen esiin tuomia tietoja sekä näkökulmia on laajasti huomioitu. Virasto kuitenkin kiinnittää vielä huomiota luonnoksessa muutamiin ennen kaikkea sujuvan lainsoveltamisen kannalta merkityksellisiin seikkoihin:

Luonnoksen sivulla 12 puhutaan perheenyhdistämiseen liittyvistä tulorajoista. Kohdassa voisi selkeämmin tuoda esiin kyseisten rajojen luonteen ohjeellisina lähtökohtina, jotka eivät vakiintuneisuudesta huolimatta ole oikeudellisesti sitovia. Ulkomaalaislain 39 §:n mukaisesti kyse on aina sen arvioinnista, voidaanko tietyn hakijan olettaa joutuvan toimeentulotuen tai vastaavan etuuden tarpeeseen, ja euromääräiset rajat on luotu kyseistä arviointia helpottaviksi sekä yhdenmukaistaviksi lähtökohdiksi.

Lisäksi perheenyhdistämisen tulorajoihin liittyen voisi mainita sen, että ulkomaalaislain 39 §:n 2 momentin mukaisesti kustannuksia korvaaviin etuuksiin turvautuminen ei ole toimeentuloedellytyksen vastaista. Muun muassa lapsilisää, vammaistukia, elatustukea, asumistukea ja lastenhoidon tukia pidetään sellaisina. Käytännössä tämä tarkoittaa, että perheen saamat, kyseiseen kategoriaan menevät tuet vähentävät muun vaadittavan toimeentulon lähtökohtaista euromäärää. Oleskeluluvan hakijan tulojen ja varojen suuntaa antava vähimmäismäärä voi siis muodostua kustannuksia korvaavien sosiaalietuuksien sekä muiden tulojen ja varojen yhteismäärästä. Esimerkiksi lapsilisä voidaan aina ottaa lasten kohdalla huomioon, koska siihen ovat oikeutettuja kaikki Suomessa asuvat lapset.

Selkeyden vuoksi voisi harkita, että myös säännöskohtaisissa perusteluissa avattaisiin sitä, miksi käytännössä identtinen muutos toteutetaan kahteen eri pykälään. Seikka sinänsä mainitaan luonnoksessa, mutta ei tässä yhteydessä.

Ehdotetun ulkomaalaislain 72 §:n muutoksen perusteluissa (s. 17) mainitaan TE-toimisto ja osapäätös. Kyseisen pykälän kuitenkin on tarkoitus soveltua vasta tilanteessa, jossa Maahanmuuttovirasto tekee työntekijän oleskelulupaan liittyvän harkinnan kokonaan itse ilman TE-toimiston osapäätöstä.

Luonnoksessa ehdotetaan, että muutettavien säännösten sanamuodossa olisi yhtäältä kohta siitä, että tietyn tulorajan on yksittäistapauksessa ylityttävä ja toisaalta oma momenttinsa siitä, että kyseinen tuloraja annetaan tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Ensin mainitussa lainkohdassa olisi lisäksi muotoilu siitä, mitä seikkoja tulee huomioida tulorajaa asetettaessa (työvoiman saatavuus ja julkisen talouden vahvistaminen). Voisiko selkeyden vuoksi harkita sitä, että kyseinen muotoilu siirrettäisiin momenttiin, joka koskee asetuksen antamista? Näin säännöksissä olisi selkeämmän eroteltu yhtäältä yksittäistä hakemusta ja toisaalta asetuksen antamista koskeva harkinta.

Jos kyseinen muutos ei ole mahdollinen, voisiko perustelut kuitenkin muotoilla niin, että tulorajan tasoa koskeva harkinta erotettaisiin mahdollisimmin selkeästi tulorajan vaikutuksesta yksittäistapauksessa?

Haahtela Ilkka

Lindroos Pekka
Maahanmuuttovirasto